

Gołębiowski – Głombiowski

„ Gołębiowskich z Gołębiowa, starożytności wielkim jest dowodem. Miewał ten dom ludzie skromność, sławę i cnotę miłujące na Pomorzu. Mają parafię do Godziszewa pod Gdańskiem i tamże leżą pochowani Joannes Rejmma de Gołembowa” [1]

Nazwisko Gołębiowski wywodzi od wsi Gołębiowo k. Tczewa (był zwyczaj tworzenia nazwisk od posiadłości, tj. przez dodanie końcówki przymiotnikowej *ski* lub *ckia*),

Wieś Gołębiowo była odnotowana w 1336, gdy przed sądem zeznawało dwóch świadków : „Sando de Golambow, Myskl de Golambow”, [2] którzy graniczyli z Godziszewem. Spór był związany z dobrami klasztoru Cystersów z ośrodkiem w Godziszewie (klasztor mieścił się w Pogódkach, później przeniesiony do Pelplina).

W 1258r. książę lubiszewsko-tczewski Sambor II zafundował cystersom ziemię w pobliżu wczesnośredniowiecznego grodziska w Pogódkach, gdzie przebywali wyłącznie mnisi z meklemburskiego opactwa Altenberg (Nadrenia).

Z Nadrenią wiąże się też postać Jana Rejmana z Gołębiowa, [4] który był najważniejszą osobą w historii rodziny Gołębiowskich. Jego nazwiska stanowiło zawołanie herbowe, a nawet zmieniano nazwę wsi Gołębiowo na Reyman-Golambkau czy Rumianowo. Reymanowie wywodzili się z szlachty niemieckiej, a wyraz Reyman oznaczał Nadreńczyka (z Nadreni). Rodzina Reymanów należała wówczas do grona możnych, wśród nich Johannes Ryman von Christburg (z Dzierzgonia) w 1378r. przybywa do Kwidzyna, gdzie pełni funkcję prepozyta kapituły i funkcję prawnika przy Wielkim Mistrzu, później był biskupem pomezkańskim. [3]

W 1452r. Rejman z Gołombiewa / Reyman von Golmekaw / wysłał pismo w sprawie rozliczenia swoich podatków za Kwidzyn. [4] Zbieżność miejsc i nazwisk obu Reymanów wskazuje, że byli krewnymi, choć duchowni, zwłaszcza biskupi z reguły nie mieli dzieci. Za sprawą Rejmana z Gołombiewa Gołębiowscy zyskali nobilitację z herbem własnym Gołębiowskich (alias Reyman) i odziedziczyli Gołębiowo.

„Gołębiowscy Rejmanowie w Prusiech na Pomorzu kwitną, parafia ich do Godziszewa pod Gdańskiem, kędy ich grób ojczysty. Ci w herbie mur noszą, na nim cztery piramidaste wieżyczki, na hełmie nad koroną trzy pióra strusie tak go opisuje MS. Załużcianum o Familiach Pruskich, kędy wspomina Jana Rejmana z Gołębiowa męża znacznego.” [5]

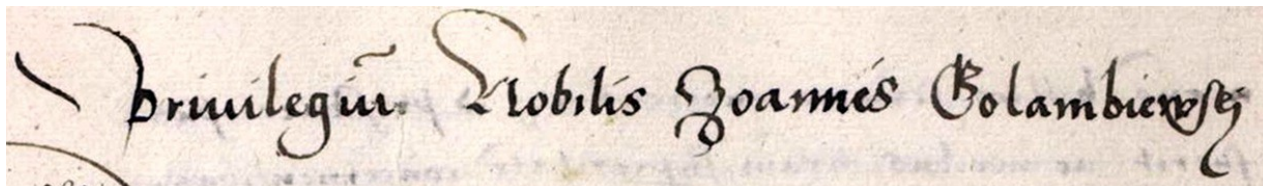
Po II pokoju toruńskim (1466r) wpływy zakonu Krzyżaków osłabły („hold pruski” 1525r) Pomorze wróciło do Korony jako Prusy Królewskie, a król Polski przyjechał do Gdańska z wielotysięczną armią w celu przywrócenia porządku (stłumienie rebelii protestanckiej).

W czasie tego pobytu król potwierdził przywilej szlachecki, które Golambiewscy uzyskali w okresie panowania krzyżackiego. *”wydanych przez naszych poprzedników”*

„My Zygmunt z łaski Bożej Król Polski etc. oznajmiamy. ... ze szlachetnym Janem Golambiewskim, naszym umiłowanym wiernym [poddanym] i dając świadectwo potwierdzili, że wieś Golambiewo Większe, inaczej Rymanowo, i połowa wsi Golambiewo Mniejsze wraz z sześcioma włókami (łanami) lasu stanowią dziedzictwo wyżej wymienionego szlachcica i że jego przodkowie czy poprzednicy byli w ich posiadaniu ...

Przy zachowaniu wszystkich praw dotyczących naszej zwierzchności i z obowiązkiem [udziału] w wojennej wyprawie, [podejmowania] służby i innych ciężarów (obowiązków) dla nas i naszych następców, i państwa zgodnie z prawem i obyczajem w naszej ziemi pruskiej.”^[6]

Jan Golambiewski stał się poddanym króla Polski Zygmunta Starego

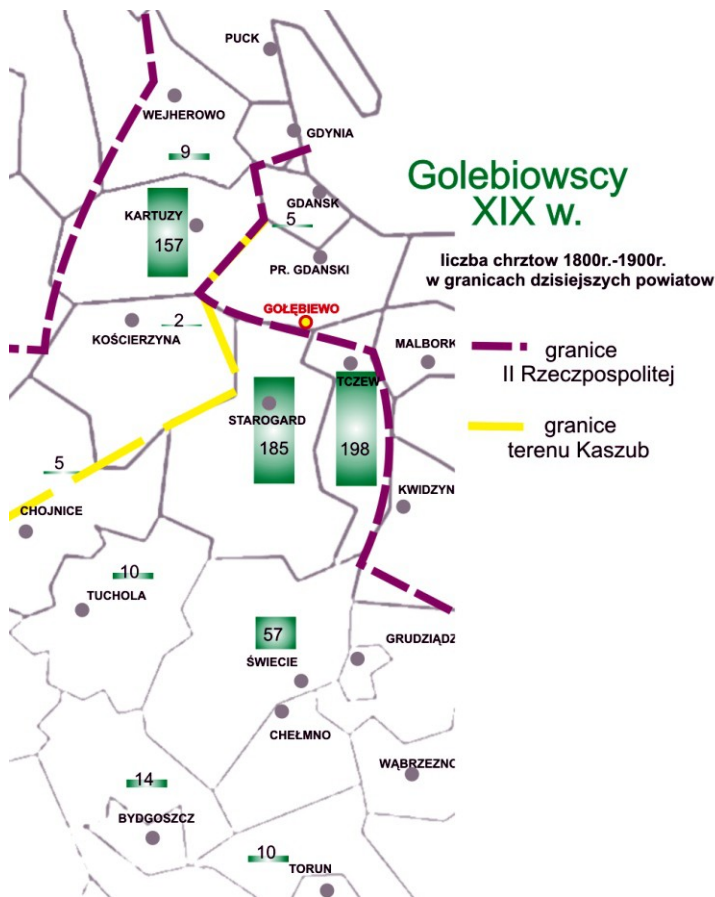

Z rejestrów podatkowy dowiadujemy się, że ^[7].

1. Golambiewo Większe [Reyman Golamkow] w 1571r. liczyło 30 mansos (530ha) i miało 3 właścicieli:
 - Nobilis Albertus Golembewski 23 mansos
 - Nobilis Joannes Golembewski 3 mansos
 - Nobilis Geofgius Piszinski 4 mansos
2. Golambiewo Mniejsze [Mittel Golamkow] w 1570r. liczyło 32 mansos (530 ha) i miało 2 właścicieli:
 - Nobilis Joannes Golembewski 19 1/2 mansos, który dodatkowo opłacał podatki za zagrodnika, za karcznię, za markowe wino, gorzałkę, piwo [czopowe] i rzemieślnika
 - Nobilis Franciscus Klinskij
3. Kolibki 1570r. [Kolliepka] ^[8]parafia Wielki Kack miało wielu właścicieli wśród nich:
 - bracia Golembewski wraz z Nibilis Przeorski 11 1/2, mansos (205 ha) dodatkowo opłacał podatki za karcznię, 4 zagrodników i krawca.

Był to okres określany jako złoty wiek dziejów Polski, należeliśmy do potęg Europy.

Na początku XVII w w Europie rozpoczęła się wojna trzydziestoletnia (pomiędzy protestantami a katolikami), a wkrótce po niej (1655r) nastąpił "potop szwedzki". Wojna ze Szwedami spowodowała największe straty materialne i demograficzne w dziejach Rzeczpospolitej. Ogromna liczba ofiar wśród ludności cywilnej nie wynikała z niewątpliwego okrucieństwa okupacyjnych wojsk, ale przede wszystkim na skutek głodu i epidemii. W wyniku strat demograficznych Pomorze Gdańskie straciło ponad 60% mieszkańców (w czasie II wojny światowej ok. 20%)- znaczna część ziemi leżała odłogiem, a niektóre miejscowości zginęły. ^[9]

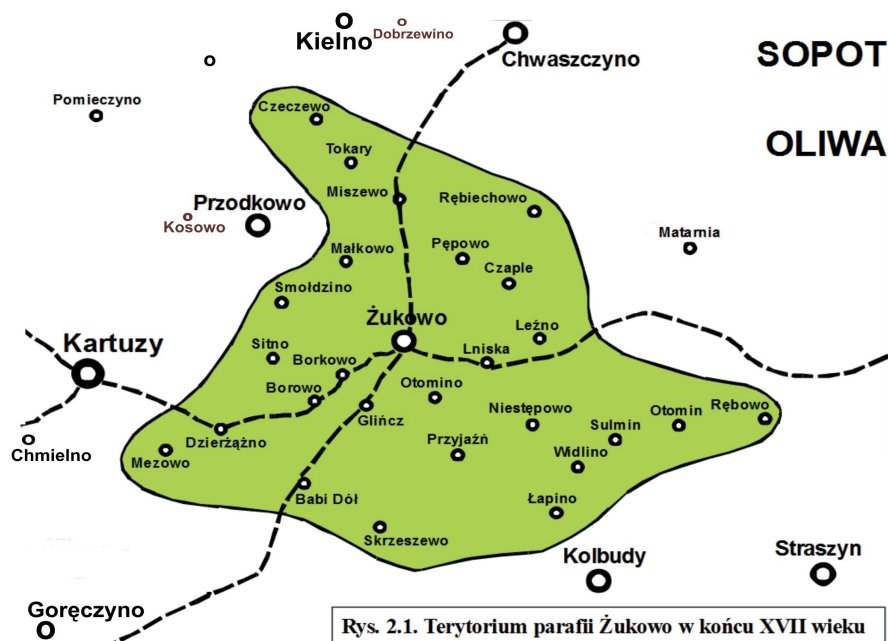

Potomków Golambiewskich odnajdujemy w okolicy Tczewa, Starogardu, Świecia... z dominującą pisownią Gołębiowski. Na podstawie szacunków chrztów XIXw.^[10] widać, że większość potomków naszych przodków tam zamieszkała (3/4 populacji), ale też powstała **linia kaszubska** (1/4) z dominującą pisownią Głębiowski, zapoczątkowana przez małżeństwo **Jakuba i Reginę, którzy od 1625r.**^[11] chrzcili swoich potomków w Żukowie.

Wcześniej nie istniał system rejestracji metrykalnej, (został wprowadzony na soborze trydenckim 1568r. -w odpowiedzi na reformację, a w Żukowie w 1608r). Językiem formalnym była łacina, potocznym polski, niemiecki, kaszubski. W miejsce nazwiska często wpisywano nazwy wykonywanego zawodu lub funkcji, np. Faberferarius ->Kowal ->Schmid (niemc). Imiona z reguły pisano w brzmieniu łacińskim, np.: Jadwiga -> Hedwigis, Wojciech -> Adalbertus.. Występowały też formy skrótowe lub

opisowe : Jan zwany Długi , Marcin woźnica szlachcica Gehema. Urzędowy obowiązek używania nazwisk powstał w 1874r., gdy powołano urzędy cywilne.

Jan, który ochrzcił syna w 1625r. w Żukowie był zwykłym chłopem, który pracował jako tkacz przy klasztorze. Nie wskazywał on w zapisach metrykalnych szlacheckiego pochodzenia i nie interweniował na skróconą formę zapisu nazwiska „Głęb”. Być może był analfabeta i a jego przodkowie byli szlachtą zagrodową (zubożała) Dopiero w następnych pokoleniach figuruje nazwisko „Głębiowski”. W następnych pokolenia pojawiają się też funkcje wyróżniające np. Villici Monasterio Żukoviensis – włodarz, Marianna de Monasterio - mniszka , Coloni – kmięć, gbur.^[11]

Rys. 2.1. Terytorium parafii Żukowo w końcu XVII wieku

Norbertanki żukowskie posiadały liczne posiadłości ziemskie (władaly kilkunastoma majątkami i folwarkami), a w skład ich majątku wchodziły m.in. browar, tartak, cegielnia, młyny, oraz szkoła żeńska, do której oddawano na wychowanie i nauczanie córki książęce i szlacheckie.

„... przeorysze dożywała z tego, co pozostanie ze stołu panien sieroty i ubogich uczniów.”

Żukowo w tym czasie stanowiło swoiste centrum liczyło aż 54 rodzin. gdy sąsiednie wioski np.:

Glyncz Glintsch - Glińcz Stary 4 domus

Otomino Ottomin, Ottomino: 4. domus

Dzierżazno Seeresen: 11 domus.

Borowo : 1 Karczma

Spis z 1772r. Kataster kontrybucyjny ^[12] wskazuje 9 "głów rodzin" Głombiowskich na terenie Kaszub, w tym Albrechta w Oksywiu, pozostałych 8 w parafii żukowskiej, tj.

- Glombgoski, Jacob / Zuckau
- Glombgoski, Johann / Zuckau
- Glombgoski, Michel / Zuckau
- Gloskowski, Andreas / Zuckau
- Glombgoski, Thomas / Zuckau
- Glombgoski, Simon / Glintz
- Glombkowski, Albrecht / Ottemin
- Glombgoss, Andreas / Seresen
-

Porównując spis pruski z zapisami ksiąg metrykalnych z Żukowa można stwierdzić, że w okresie przedrozbiorowym było nas więcej.

Zapraszam do analizy drzewa genealogicznego

Przypisy

1. Kasper Niesiecki, Herbarz Korona Polska, (t. 4 s. 173) J.N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1845
2. Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski T.2 Biblioteka Kórnicka 1878 PAN
3. Elekcje biskupów pomezzańskich w średniowieczu- Jan Wiśniewski – 2001
4. Universität Hamburg - PrUB, jh I 11376 - Daniela Negwer, Erlangen (2003)
5. Jan Karol Dachnowski Herbarz szlachty Prus Królewskich I połowie XVIIw.
6. Metryka Koronna 4-1, sygnatura 42 (. 42 f. 94) -Kancelaria Koronna - Archiwum Główne Akt Dawnych
7. Źródła dziejowe - Polska XVIwieku - Prusy Królewskie. Cz. 1 - I.T. Baranowski 1911r.
8. Rody Ziem Pruskich - Józef Krzepela
9. Kętrzyński. O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich. Lwów 1882
10. Indeks ksiąg metrykalnych -Pomorskie Towarzystwo Genealogiczne
11. Metrykalna baza danych parafii Żukowo -Tadeusz Wilczewski . Gdańsk 2015r.
12. Kataster kontrybucyjny Prus Królewskich z 1772/1773 (R. Drefs) - Towarzystwo Naukowe w Toruniu